

OTSIKKO: Yläkoulun ja alakoulun yhteistyön kehittäminen moniaistisella tarinapolulla

Laatijat: Elina Partanen ja Terhi Santikko

Tiivistelmä ja tavoitteet

Moniaistisen tarinapolun tavoitteena on lukemaan innostaminen ja motivointi. Tarinapolun avulla lasten lukuinnostus tapahtuu moniaistillisesti, elämyksellisesti ja yhteistoiminnallisesti. Tarinan läpikäyntiä vahvistetaan erilaisin toimintapistein. Näin kirjallisuudenopetus on syvempää, kokonaisvaltaisempaa ja tavoittaa jokaisen oppijan. Tarinapolun suunnitteleva ryhmä on yläkoulun kahdeksaluokkalaisten ja kohderyhmä on alakoulun 2. - 3.-luokkalaisten. Kohderyhmämme sai itse ehdottaa ja valita tämän lukuvuoden MOK-teemansa, joka tuo merkityksellisyyttä tämän projektin vastaanottoon. Perusopetuksen opetussuunnitelman (2014) mukaisesti suomen kielen ja kirjallisuuden oppitunneilla 1.-2. -luokka-asteilla korostetaan kokemusten ja elämysten jakamista. Suomen kielen ja kirjallisuuden oppitunteihin integroidaan draamaa erilaisin höystein eri oppiaineista kuten musiikista, liikunnasta ja ympäristöopista.

Avainsanat: tarinapolku, moniaistinen oppiminen, lukemaan innostaminen, MOK

TAUSTAA JA TAVOITTEET

Perusopetuksen opetussuunnitelman (2014) mukaisesti yläkoulun suomen kielen ja kirjallisuuden tunneilla vahvistetaan jokaisen omaa viestijäkuvaa muun muassa erilaisin vuorovaikutusmenetelmin. Jokaisen itseilmaisu kehittyy samalla kun eläydytään luettuun ja jaetaan lukukokemuksia. Interventiomme onkin oivallinen keino kehittää yläkoululaisten itseilmaisukeinoja ja viestintäkuvaa heidän toimiessaan ohjaajina ja esimerkkeinä. Lisänä projektissamme on vanhempien oppilaiden mallina toiminen ja heidän innostavan esimerkinsä antaminen. Majonen (2020, 133) painottaakin lasten ja nuorten lähipiiriläisten innostunutta asennetta mallina lukemiselle, jotta lukemismotivaatio pääsee kehittymään. Tarinapolkumme kautta kirjallisuudenopetus tapahtuukin kuin huomaamatta elämyksellisesti eri aisteja hyödyntäen. Näin jokainen erilainen oppija saa opetuksesta enemmän irti. Happonen (2020, 223) painottaakin kirjallisuudenopetuksessa juuri elämysten syventämistä esimerkiksi toiminnallisen harjoituksin.

Muutokseen lähtiessämme pohdimme koulumme lähtökohtia. Tällä hetkellä alakoulun ja yläkoulun välinen yhteistyö ei ole ollut kovinkaan hedelmällistä. Voisi sanoa, että sitä ei ole ollut ollenkaan. Haluammekin parantaa yhtenäiskoulumme alakoulun ja yläkoulun välistä yhteistyötä. Tavoitteenamme on tulevaisuudessa pyrkiä tekemään vuosittain edes yksi yhteinen projekti. Jatkuvasti muuttuva yhteiskunta vaatii kouluakin muuttumaan. Haluamme rohkaista oppilaita vuorovaikutukseen eri-ikäisten ihmisten kanssa. Samalla saadaan esiintymiskokemusta, sekä opitaan organisoimaan ja ohjaamaan. Pienet oppilaat taas saavat uudenlaisen elämyksen, ja saavat samaistumis pintaa isommista oppilaista.

TOTEUTUS

Valmistelut

Päätimme ottaa intervention aiheeksi ritariajan. Aiheen valintaan vaikutti koulussamme pidetty MOK-viikko (monialainen opintokokonaisuus), jossa toisen luokan aiheena oli viikingit ja kolmannen luokan aiheena ritariaika. Aihevalinnan jälkeen kartoitimme kirjaston kirjat aiheeseen liittyen. Päädyimme Mauri Kunnaksen teokseen Kuningas Artturin ritarit. Yläkoulun puolelta yhteistyöryhmäksi valikoitui kahdeksannen luokan ryhmä. Yläkoulun oppilaat saivat tutustua valitsemaamme aiheeseen ja ideoida erilaisia toimintapisteitä kohderyhmällemme. Tavoitteena heillä oli miettiä sopivia toiminnallisia pisteitä ritaritaidoista.

Suunnitelma lyhyesti

Yhteisöllisesti koettu kertomus elämyksellisesti

- * näytelmä (muuntauui myöhemmin lukuteatteriksi)
- * toimintapisteet moniaistillisesti
- * toteutus ulkona hiekkakentällä

Toimintapisteet (Ritarin taidot)

1. Rohkeus ja itsekuri: miekan valmistaminen
2. Lempeys ja liikunta: lempeysrap, lohikäärme-hippa
3. Käytöstavat ja kohteliaisuus: leikki fraaseilla
4. Lukeminen ja laskeminen: kartan nimet sekaisin, järjestä oikein, lohikäärme-palapeli
5. Luottamus ja yhteistyö: joku leikki

Tarinapolun eteneminen

Aikatauluksi suunnittelulle rakentui kahdeksannen luokan oppilaiden suomen kielen oppitunti. Koronan takia emme saaneet koulun johdolta lupaa pitää tarinapolkua sisätiloissa, joten päädyimme miettimään toimintapisteitä ulos hiekkakentälle.

Interventiomme lähti virallisesti käyntiin marraskuussa. Jaoimme silloin oppilaat ryhmiin. Ryhmiä on yhteensä viisi, joissa jokaisessa on viisi oppilasta. Esittelimme oppilaille aiheen ja selitimme, mitä tulimme tekemään tämän projektin aikana. Muistutimme kovasti, että he saavat nyt toimia roolimalleina pienemmille oppilaille. Oppilaat olivat ensimmäisellä projektitunnilla innoissaan, mutta toki heidän ikätasonsa huomioiden.

POLKU

Positiivisen lukijuuden kautta aktiiviseen lukijayhteisöön

Oppilasryhmät saivat valita, mille toimintapisteelle alkavat suunnitella toimintaa. Suunnittelemamme näytelmäpiste ei kuitenkaan ottanut tulta siipiensä alle, joten jätimme sen pois tässä vaiheessa. Muut toimipisteet ja niille ehdotetut tehtävät lähtivät rullaamaan hitaasti, mutta varmasti. Toisella projektitunnilla oppilaat jatkoivat toimintapisteiden suunnittelua ja materiaalien keräämistä. Fiilikset olivat innostuneet edelleenkin. Suunnitelmissa on vitsien kerrontakilpailua, erilaisia hippoja ja keppihevostelua. Kolmannella projektitunnilla päädyimme toteuttamaan näytelmäpisteen sijaan lukuteatteriesityksen valitsemamme tarinan Miekka kivessä pohjalta. Kahdeksaluokkalaiset siis pääsivät esiintymään pienemmille. Suunnitelmassamme on myös saada kaksi oppilasta lukuteatteriesityksen aikana näyttämään kuvia teoksesta, jotta oppilaat pystyvät myös visualisoimaan tarinaa. Tällä tavalla oppilailla on tieto siitä, mitä tarinaa he pääsevät sitten myöhemmin seikkailemaan.

Tavoitteena on ohjata toimintapisteet alakoulun ryhmille toukokuussa 2021. Silloin toivottavasti hiekkakenttä on loistavassa kunnossa toimintapisteiden suorittamiselle. Tässä oppilaiden fiiliksiä suunnittelutuntien jälkeen: *”Eriolaista, mitä ennen on tehnyt, ihan kivaa, kivaa pienille, ihan ok, mutta tylsää, ok, ihan kiva, ihan jees, oli hauskaa hetken aikaa, ei ollut mikään lempiprojekti, mutta erilaista, mukavaa yhdessäoloa ja ryhmätöiden tekemistä, vähän sekavaa.”* Näiden tapaamiskertojen jälkeen projektimme jäi hetkeksi jäihin.

Opettajan näkökulmasta projekti on sujunut aika kivasti, toki jouduimme muuttamaan paria suunnittelemaamme seikkaa. Ideahan projektissa kuitenkin on, että se on tekijöidensä näköinen. Voimme vain kuvitella, miltä alakoulumme oppilaiden naamat näyttävät, kun yläkoululaiset ratsastavat keppihevosilla kentällä!

